

qnxan pqumah qa Tayal

yaw na gaga nya pqumah ita Tayal cyunga, pqumah na mahing ga, piyang na calay gaga ga pklahang cinbwanan. ita Tayal blequn ta calay smibin ro psbaq llaqi kinbahan qu gaga na pqumah. Pqumah na mahing qaniy ga, mk'babaw, ini k'iyik, kneril pqumah qmayah; mlikuy qa musa lmamu ro qmalup rgyax. mqumah cyunga ga, phnga'un nha roq uyi, spuwah tunux kinbaqan na bnheci ta, muwah mlahang qryuxan insuna na roq ta. ita Tayal hiya ga, pinbahuw ro qqalup puqing sqyanux ta, nanu mica gaga na tmubux piyang nya calay, baha hmcwa qani uyi ga, thoyay musa mtkiyay ini ga musa mbhuyax qabax pinqumah, siga kahul qa kinbalay ro kinhangang gaga na tbuxan,iyat calay hmtun na ywaw.

puqing na pinbahuw ita Tayal cyunga ga trakis, gaga na tmubux uyi ga, nanu bwax trakis qani. tgaring mp'pah te tyugan byaling, qabax qqhoniq lga, tgaring tmubux uyi la. tehuk qa te magan ini ga te tuyu byaling, mp'pah qa qnahi na rgyax ro llyung laga, ryax na qaca lga, tgaring kmluh ro tgaring mlahang ro kbalay gaga na cmyus la.

pmiyon cka qmayah mwani qani ga muya ngahi, cehuy, qabang, qcyay, ramat. ana nanu yaw ptiyawun ga, skahul naha qba ro rinang si noqil

mtiyaw, nanu mica thway ro mqcuqi pintiyaw naha. Siga slnga ryax na pinyugan qabax pinqumah ro qmasuq yaw naha, s'agan naha gaga na msbayux, ini ga spiyux naha qinyatan mwah prrax mtiyaw.

cyunga ga, maki yaw na mlikuy ro yaw na kneril nanak, qesux pqmahun ga mlikuy qa mtiyaw; kneril ga, ming qa payih mqumah, hmbyat k'man, muya abax ngahi, muyacehuy, gmhap ghap na ramat, qutux qutux kawas mqumah, uka hngawan naha. lokah ro mqniyat calay mqumah bnheci ta cyunga, ini sqenut qa roq pqmahun uyi.

pungan mu knayal bnheci maha, kya pitu pgal spat kwas wa pn'yuwan pptiyaw pmiyan rramat. ro tbihi qalang myan la, garing ga mwah psiyux roq Tayal ga Kahut, calay maki haga qabax qmayah myan, s'aray naha sensing ro kikay kihuy wa nya sbnuxan qabax rog pmiyan naha rramat qabax maki calay ggalan naha pila, ana ga qutux qutux kawas ga kmtuh ra m'uyay qabax roq myan.

ana cami baq pmuya rramat ani, wa myan blequn sbnuxan ro myan, lanay myan pglux gaga Tayal muya. nwey blaq klhangang myan qmayah ani.

農耕生活

泰雅族的傳統農耕，特徵是淺耕、休耕。播種儀式須嚴謹並遵守禁忌。每年約農曆三月開花時節，開始播種粟，等到第五、六個月，芒草即將開花便開始收穫，祭典在播種之前進行。族人在會在田裡種地瓜、芋頭、南瓜、玉米與蔬菜。農忙時期，會採換工或用牲畜換取別人幫忙。

長者說，部落將山坡地整為平地種植蔬菜，但旱田都酸化，我們學會種菜，也將土地整平，但我們要以泰雅農耕方式運作，才不會糟蹋土地。